

Muistio

26.5.2026

VN/17877/2023

Hallituksen kirjelmä eduskunnalle – Hallituksen esityksen (HE 77/2025 vp) peruuttaminen

Hallitus antoi 28.8.2025 eduskunnalle hallituksen esityksen laiksi EU:n metsäkatoasetuksen velvoitteiden valvonnasta ja seuraamuksista sekä siihen liittyviksi laeiksi (HE 77/2025 vp). Hallituksen esityksen taustalla on täydentävää sääntelyä edellyttävä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2023/1115 tiettyjen metsäkatoon ja metsien tilan heikkenemiseen liittyvien hyödykkeiden ja tuotteiden asettamisesta saataville unionin markkinoilla ja viennistä unionista sekä asetuksen (EU) N:o 995/2010 kumoamisesta (jäljempänä EU:n metsäkatoasetus).

Esityksessä ehdotettiin säädettäväksi uusi laki EU:n metsäkatoasetuksen velvoitteiden valvonnasta ja seuraamuksista. Samalla ehdotettiin kumottavaksi puutavaran ja puutuotteiden markkinoille saattamisesta annettu laki. Ehdotetussa laissa ehdotettiin säädettäväksi toimivaltaisesta viranomaisesta ja sen tehtävistä sekä hallinnollisista seuraamuksista. Toimivaltaisena viranomaisena ehdotettiin toimivan Ruokavirasto. Laissa ehdotettiin säädettäväksi tarkastuksista, tiedonsaantioikeuksista ja seuraamuksista. Hallinnollisina sanktioina olisi tullut käyttöön rikkomusmaksu sekä hallinnollinen seuraamusmaksu.

Lisäksi sakon täytäntöönpanosta annettua lakia ehdotettiin muutettavaksi rikkomusmaksua ja hallinnollista seuraamusmaksua koskevien ehdotusten johdosta. Rikoslain säännöstä puutavararikoksesta ehdotettiin muutettavaksi ja siirtymäajan jälkeen kumottavaksi.

EU:n metsäkatoasetus tuli voimaan 29.6.2023 ja asetuksen soveltamisen oli tarkoitus alkaa pääosin 30.12.2024, mutta sitä lykättiin vuodella alkamaan 30.12.2025. Näin ollen hallituksen esityksessä ehdotettiin, että ehdotetut lait tulisivat vastaavasti pääosin voimaan 30.12.2025. Hallituksen esitystä alettiin käsitellä eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnassa syksyllä 2025. Komissio julkaisi EU:n metsäkatoasetuksen muuttamista koskevan asetusehdotuksensa 21.10.2025. Euroopan parlamentti ja neuvosto antoivat 19.12.2025 asetuksen (EU) 2025/2650, jolla muutettiin EU:n metsäkatoasetusta toimijoiden ja kauppaa käyvien tiettyjen velvoitteiden osalta. Muutosasetuksella lykättiin asetuksen soveltamisen alkamista 12 kuukaudella ja asetukseen tehtiin sisältömuutoksia, mitkä vaikuttavat myös kansallisen täydentävän sääntelyn sisältöön.

Asetusmuutoksen myötä EU:n metsäkatoasetuksen soveltaminen alkaa keskeisiltä osiltaan vasta 30.12.2026. Mikro- ja pientoimijoille siirtymäaika on pidempi ja soveltaminen alkaa kuusi kuukautta myöhemmin, lukuun ottamatta EU:n puutavara-asetuksen piirissä jo olevia mikro- ja pientoimijoita. Asetuksen sisältöä muutettiin niin, että vaatimukset keskittyvät tuotteiden ensimmäiseen markkinoille saattamiseen (5 art.). Asianmukaisen huolellisuuden (due diligence) velvoitteita on kevennetty toimitusketjussa alempana olevien tahojen osalta. Lisäksi on säädetty toimijan ja kauppaa käyvän ohella uudesta toimitusketjussa alempana sijaitsevasta toimijasta (ns. downstream-toimija) ja sen velvoitteista. Lisäksi asetusta muutettiin niin, että matalan riskiluokan maissa sijaitsevien pienten alkutuottajien velvoitteita kevennettiin (4 a art.) ja niille on mahdollistettu uusi yksinkertaistettu DD-ilmoitus.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Maa- ja metsätalousministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 30
00023 Valtioneuvosto

Hallituskatu 3 A
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

kirjaamo.mmm@gov.fi

Maa- ja metsätalousministeriössä on arvioitu asetusmuutoksen vaikutuksia hallituksen esityksen sisältöön. Voidaan katsoa, että EU:n metsäkatoasetukseen tulleiden muutosten vaikutus hallituksen esityksessä ehdotettuun lainsäädäntökokonaisuuteen on läpileikkaava. Toimijoiden jakautuminen toimijoihin ja toimitusketjussa alempana sijaitseviin toimijoihin sekä muutokset eri tahojen velvoitteiden sisällössä johtavat siihen, että hallituksen esityksessä oleva metsäkatoasetuksen sisällön kuvaus sekä vaikutusten arviointi ovat osin vanhentuneet. Metsäkatoasetuksen muutokset johtavat muutoksiin sekä metsäkatolakiin ehdotetuissa pykälissä että niiden perusteluissa. Kun otetaan huomioon, että asetuksessa säädetyistä velvoitteista osa on kumottu ja lisäksi on asetettu uusia velvoitteita, johtaa se myös kansallisesti säädettävän seuraamusjärjestelmän uudelleen tarkasteluun. Lisäksi on otettava huomioon EU:n ympäristörikosdirektiivistä (EU) 2024/1203 johtuvat päivitys- ja täydennystarpeet hallituksen esityksessä ehdotetun metsäkatolain säännöksiin.

Koska alkuperäiseen hallituksen esitykseen tulisi tehdä useita muutoksia, jotka kohdistuvat sekä pykäliin että perusteluihin, on arvioinnissa päädytty siihen, että asiasta annetaan uusi hallituksen esitys, jossa otetaan huomioon EU:n metsäkatoasetukseen joulukuussa 2025 tehdyt muutokset. Voidaan katsoa, että se on myös sääntelyn ja lainesitöiden selkeyden kannalta tarkoituksenmukainen ratkaisu, kun kyseessä on laajan ja moniulotteisen EU-sääntelykokonaisuuden kansallinen täydentäminen. Jotta uusi hallituksen esitys voitaisiin antaa, on ensin peruutettava aiemmin asiasta annettu esitys. Perustuslain 71 §:n mukaan hallituksen esitys voidaan peruuttaa eikä peruuttamiselle ole säädetty muodollisia oikeudellisia edellytyksiä, vaan päätös peruuttamisesta riippuu poliittisesta harkinnasta. Peruuttamisesta ilmoitetaan eduskunnalle hallituksen kirjelmällä.